

COP27 İzlenimleri

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı'nın (Conference of the Parties of the UNFCCC) 27'ncisi (COP27) bu yıl 6-20 Kasım tarihlerinde Mısır'ın Şarm El Şeyh kentinde gerçekleşti.

İklim krizine karşı mücadeledeki en büyük zirvelerden biri olan COP27'ye, yaklaşık 194 ülkeden 40 binin üzerinde katılımcı, 100'den fazla siyasetçi katılım gösterdi. BM Genel Sekreteri António Guterres, "COP27, çok fazla ev ödevi ve çok az zamanla sona eriyor. Hayatlarımız için bu savaşı kazanabiliriz ve kazanmalıyız." dedi.

COP27 gündeminde neler vardı?

Konferansın ilk 2 gününde gerçekleşen Dünya Liderleri zirvesinden sonraki tematik günler şu şekildeydi:

- 9 Kasım Finans Günü
- 10 Kasım Bilim, Gençlik ve Gelecek Nesiller Günü
- 11 Kasım Karbonsuzlaşma Günü
- 12 Kasım Adaptasyon ve Tarım Günü
- 14 Kasım Toplumsal Cinsiyet Günü & Su Günü
- 15 Kasım Enerji Günü ve İklim Güçlendirme Eylemi
- 16 Kasım Biyoçeşitlilik Günü
- 17 Kasım Çözümler Günü

COP27'nin çıktıkları neler oldu?

Kayıp ve Zarar

İklim krizi ve iklim kaynaklı aşırı hava koşulları gibi etkenlerden adaletsiz şekilde etkilenen ülkelerin ek maliyetler kapsamındaki zararlarının tazmin edilmesi ve kayıp-zarar mekanizmaları COP27'nin en kritik gündemini oluşturdu. İki gün süren ek müzakerelerin sonunda, iklim değişikliğinin olumsuz sonuçlarıyla karşı karşıya olan ülkelere destek verilebilmesi için Kayıp ve Zarar Fonu kurulmasında uzlaşıldı. Böylelikle, iklim değişikliğine neden olan gazları, daha büyük miktarlarda atmosfere salan gelişmiş ülkelerin on yıllardır süren direnişi aşıldı. Anlaşmaya varılması sürecinde önemli rol oynayan Pakistan İklim Bakanı Sherry Rehman, kararı, "İklim adaleti için ilk adım" olarak değerlendirdi. Dönüm noktası niteliğindeki fonun büyüklüğü, fona hangi ülkelerin katkıda bulunacağı ve fondan hangi ülkelerin yararlanabileceği gibi konular, gelecek yıl Dubai'de düzenlenecek COP28'de netleşecek. ➔

1,5 derece:

2015 Paris Anlaşması, küresel sıcaklık artışını, sanayi öncesi seviyelere göre "+2 derecenin altında tutmak" ve "1,5 derece seviyesinde tutmak için çabaları sürdürmek" olarak önemli 2 hedef içeriyordu. Geçen yıl Glasgow'da düzenlenen COP26'da ülkeler, 1,5 derece sınırına odaklanmayı kabul ettiler. COP27'de ise bazı ülkeler, 1,5 derece hedefinden vazgeçmeye çalıştı ancak bu talepleri reddedildi. Buna karşın sonuç metninde, 1,5 derece hedefine dair keskin yaptırımların olmaması, konferansın başarısızlıkla sonuçlandığına ilişkin görüşleri de beraberinde getirdi.

Fosil Yakıtlar:

Geçen yıl Glasgow'da kömür kullanımını aşamalı olarak azaltma taahhüdü, ilk kez sonuç metnine dahil edilmişti. COP27'de ise kömürden çıkış konusunun tekrar gündeme alınmasını istemeyen Hindistan, tüm fosil yakıtların azaltımına ilişkin yeni bir tartışma başlattı. AB'nin ve birçok ülkenin desteğinin alınmasına rağmen, söz konusu talep; Rusya, Birleşik Arap Emirlikleri gibi enerji ihracatçısı ülkelere reddedildi ve karar Glasgow'dakiyle aynı kaldı. Öte yandan, COP27'nin son metni, "düşük emisyonlu enerjiyi" artırmaya yönelik bir hüküm içerdi. Bu tanım; rüzgar, güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarıyla beraber; doğalgaz, nükleer reaktör, karbon yakalama ve depolamayla donatılmış kömür yakıtlı elektrik santrali gibi pek çok enerji üretim tesisini de kapsıyor. Söz konusu kararda, konferansa ilk defa yoğun katılım gösteren enerji sektörü yetkililerinin payı olduğu değerlendiriliyor.

Adaptasyon:

Zirvenin önemli değerlendirmelerinden biri olarak ülkelerin iklim krizinin sonuçlarına karşı daha dirençli olmalarına yardımcı olabilecek önlemlerin alınabileceği; ancak, yoksul ülkelerin genellikle bu çabalar için finansman elde etmekte zorlandıkları konusu öne çıktı. Glasgow'da ülkeler, bu oranı ikiye katlamayı kabul etmişlerdi, ancak COP27'de bazıları bu taahhüdü kaldırmaya çalıştı. Sonuç olarak adaptasyon fonuna ilişkin operasyonel detaylar açıklanmadı.

Brezilya yeniden sahnede:

Brezilya'nın yeni devlet başkanı Luiz Inacio Lula da Silva, Brezilya'nın iklim mücadelesinde aktif rol almaya geri döneceğini söyledi ve bir sonraki COP Zirvesi'nin Amazon'da yapılmasını istedi. Ayrıca, Brezilya, Endonezya ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti bir araya gelerek ormanların korunması için iş birliğine yönelik bir ortaklık başlattı. Üçlü ittifak, gelişmiş ülkelerin ormanların korunması için ödeme yapmalarını istiyor.

Dünya Bankası reformu:

Dünya Bankası, kalkınma bankalarının geliştirmekte olan ülkelerin iklim adaptasyonunda kullanacakları finansmana daha fazla yardım sağlamaları için yeniden sermayelendirilmesini öneren bir reform çağrısında bulundu. İklim ekonomisti Nicholas Stern, geliştirmekte olan ülkelerin 2030'dan itibaren yılda 2,4 milyon dolara ihtiyaç duyacağını hesapladı. Dünya Bankası'nın bu fonların yaklaşık yarısını sağlayabileceği tahmin ediliyor.

İklim Eyleminin Hızlandırılması için 4 yeni girişim:

- COP27 "Çözümler Günü" kapsamında, küresel iklim eylemini ileri taşımaya amaçlayan ve kalkınma, ulaşım, atık yönetimi ve sürdürülebilirlik alanlarındaki faaliyetleri kapsayan 4 yeni girişim başlatıldı.
- **"Afrika ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Çevreci Ulusal Yatırım Planları"** iklim değişikliğinin etkileri, sera gazı azaltımı ve uyum çabaları doğrultusunda ekonomi politikalarının planlanması ve tasarlanması sürecini şekillendirmeyi hedefliyor.
 - **"Kentsel Sürdürülebilirlik için Düşük Karbonlu Ulaşım (LOTUS)"** kentsel hareketliliği iyileştirmek ve karbondan arındırmak için sistemik değişimi etkinleştirmeyi amaçlıyor.
 - **"Gelecek Nesil için Sürdürülebilir Kentsel Direnç (SURGE)"** kentsel emisyon azaltımlarını sınırlayan engelleri etkili bir şekilde ele almayı amaçlıyor.

- **"2050'ye Kadar Küresel Atık Girişimi 50"** 2050 yılına kadar Afrika'da üretilen katı atığın en az yüzde 50'sinin arıtılarak geri dönüştürülmesini hedefliyor.

Türkiye özelinde ne gibi kararlar var?

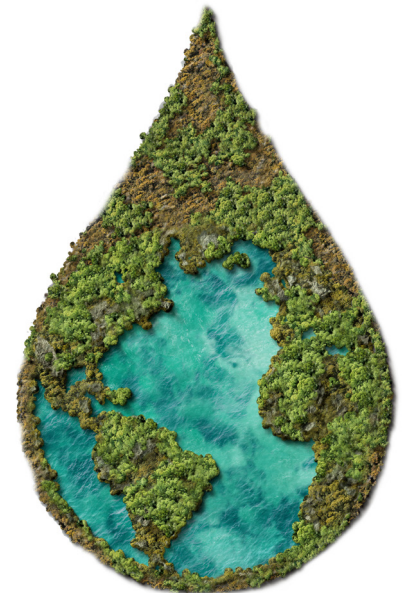
Çevre Bakanı Murat Kurum, COP27'deki Liderler Zirvesi'nde yaptığı konuşmada, Türkiye'nin güncellenmiş Ulusal Katkı Beyanı'nı (NDC) açıkladı. Ulusal Katkı Beyanı, ülkelerin iklim krizine karşı azaltabilecekleri emisyonlara yönelik adım ve önlemleri beyan ediyor. Buna göre Türkiye'nin emisyon azaltım hedefi 2030'a kadar artıştan yüzde 21, azalıştan yüzde 41 azalışa çıkarıldı ve 2038 yılı, emisyon pik tarihi olarak belirlendi.

Öte yandan Bakan Kurum, Türkiye'nin, BM İklim Değişikliği Konferansının 31'incisine ev sahipliği için aday olduğunu, BM Sekreteryası'na resmi başvuruda bulunulduğunu açıkladı.

İlave Çıktılar ve Kararlar :

Yukarıda yer verilen bu başlıklara ek olarak aşağıdaki kapsamda konular da gündeme geldi:

- Hasarlı ekosistemler,
- Teknoloji ve acil uyarı sistemleri,
- İklim risk sigortası,
- Gençlere ilişkin yeni değerlendirmeler,
- Şirketlerin yönetim kurullarına yönelik paylaşımlar,
- Kamu-özel sektör ortaklıkları
- Uluslararası iş birliklerinin önemi,
- Su güvenliği

Gündeme gelen diğer konuları kısaca vermek gerekirse;

- G7 ülkeleri, iklim risk sigortasında ve iklim felaketleri zamanlarında finansal desteğin hızla sağlanması için V20'yi desteklemeyi kabul etti.
- İlk kez iklim krizinde geri dönülemez noktalar, gıda, tatlı su kaynakları, doğa temelli çözümler ve iklimin sağlık üzerindeki etkilerine değinerek dengeli bir çevrede yaşama hakkı bağlamının altı çizildi.
- Su kaynaklarının ve su güvenliği konusunun adaptasyon planlarına entegrasyonu vurgulandı.
- COP27 ile birlikte 150'den fazla ülke Küresel Metan Taahhüdü'nü imzaladı. UNEP, küresel sıcaklık artışının etkenlerinden biri olan metan emisyonlarının tespiti için uydu bazlı bir sistemi açıkladı.
- Enerji arz güvencesi COP27 zirvesinde yer aldı. Özellikle hidrojen ve nükleer konusunda yapılan sunumlar ve lobilerde enerji arzı krizi ile birlikte enerji sistemlerinin dönüşümü ele alındı.
- Sürdürülebilir değer zincirinin, ulaşım ve enerji sektörlerinin dönüşümünde önemli rol oynayan batarya ve mobilite konuları COP27'deki birçok görüşme sırasında gündeme geldi.
- Zirvede, Gençlik & Gelecek Nesiller teması ile gençler ve çocuklara resmi olarak ilk kez alan açıldı ve gelecekte gençlere verilen görevlerin genişletilmesi de gündeme geldi. Ayrıca iklim krizinin en çok çocukları ve gençleri etkileyeceğinin altı çizildi.
- Gelecek beş yıl için, erken uyarı sistemleri üzerine 3,1 milyar dolarlık yatırım öngörüsü paylaşıldı. Herkesin bu sistemden faydalanacağı da tüm paydaşların katıldığı toplantı esnasında duyuruldu.
- Düşük karbonlu ekonomiye geçiş için 2030 yılına kadar yenilenebilir enerjiye yılda en az 4-6 trilyon dolarlık yatırım yapılması beklendiği vurgulandı. Finans kuruluşlarının katılımı talep edildi ve uygulamalarını iklimi odağına alan bir sisteme dönüştürmeleri gerektiği belirtildi."

- İklim krizi ile mücadele için ülkelerin iklim hedeflerini güçlendirmeleri gerektiği ele alındı.
- BM Net Sıfır Emisyon Taahhütlerine ilişkin Üst Düzey Uzman Grubu tarafından Net Sıfır'a yönelik net sınırlar, kriterler ve standartları açıklayan kılavuz rapor paylaşıldı.
- Resmi düzenleyici kurumların, şeffaflığı destekleyecek ve yeşil aklama ile mücadeleye yardımcı olacak iklimle ilgili raporlama standartlarını netleştirmek ve uyumlu hale getirmek için çalıştıkları belirtildi. Ayrıca ISSB, şirketlerin iklimle ilgili senaryo analizleri kullanmalarının gerekeceğini de açıkladı.
- Dünya Meteoroloji Örgütü, su arzını iyileştirmek ve iş birliğine dayalı su adaptasyon eylemini desteklemek için COP27 Başkanlığı tarafından hazırlanan Suya Uyum ve Dayanıklılık Eylemi (AWARe) girişiminin başlatılmasını destekledi.
- Sürdürülebilir Dönüşüm için Gıda ve Tarım Girişimi, COP27 Başkanlığı tarafından başlatıldı. 2030 yılına kadar tarım ve gıda sistemlerini dönüştürmeye yönelik iklim finansmanı katkılarını iyileştirmek, gıda ve ekonomik güvenliği desteklerken aynı zamanda adaptasyonu da hızlandırmak ve 1,5 derece yolunu sürdürmek için somut eylemler uygulamak amacıyla çok paydaşlı ortaklıkların kurulmasının gerektiği belirtildi.

Kaynaklar

[COP27: Key outcomes for board directors](#)
[COP27-Home](#)
[COP27 Reaches Breakthrough Agreement on New "Loss and Damage" Fund for Vulnerable Countries](#)
[UNFCCC](#)
[COP27 İklim Zirvesi'nde tarihi uzlaş: 'Kayıp ve Zarar'ı kim ödeyecek? | Euronews](#)
[What are the key outcomes of Cop27 climate summit? | Cop27 | The Guardian](#)
[News - Climate Champions \(unfccc.int\)](#)
[İklim eyleminin hızlandırılması için COP27'de 4 yeni girişim başlatıldı. \(aa.com.tr\)](#)

İletişim

Murat Günaydın

Deloitte Türkiye
Risk Danışmanlığı Sürdürülebilirlik Hizmetleri, Direktör
mgunaydin@deloitte.com

Mine İzmirlı

Deloitte Türkiye
Risk Danışmanlığı Sürdürülebilirlik Hizmetleri, Kıdemli Müdür
mizmirli@deloitte.com

Canan Öztürk Danış

Deloitte Türkiye
Risk Danışmanlığı Sürdürülebilirlik Hizmetleri, Müdür
cdanis@deloitte.com

